

Sumqayıt şəhər Mərkəzləşdirilmiş Kitabxana Sisteminin 2013-cü il üzrə HESABATI

/ixtisarla/

Kitabxanalar əsrlər boyu insan dühasının yaratdığı ideya və nəzəriyyələrin, «yazılı abidələrin» qorunduğu ən böyük informasiya mənbəyidir və bəşər sivilizasiyası öz inkişafına görə kitabxanalara borcludur.

Sumqayıt şəhər Mərkəzləşdirilmiş Kitabxana Sistemi 1974-cü ildən fəaliyyət göstərir. Hazırda bu mərkəz öz ətrafında S. Vurğun adına Mərkəzi kitabxana və 13 kitabxanayı birləşdirir. Bunlardan, 8 kitabxana filial böyüklərə, 1-i gənclərə, 4 uşaq kitabxanası isə kiçik yaşlı oxuculara xidmət edir. S. Vurğun adına Mərkəzi kitabxana MKS-ə daxil olan digər kitabxanalara metodik mərkəz funksiyasını yerinə yetirir.

2013-cü ilin sonuna MKS-in fondu 579197 nüsxə, kitab verilişi 1077288 nüsxə, oxucusu 140155 nəfər, oxucuların kitabxanaya gəlişi 462045 nəfər olmuşdur. İl ərzində MKS-in fonduna 6093 nüsxə yeni ədəbiyyat, 25 adda qəzet, 26 adda jurnal daxil olmuş, 8260 nüsxə ədəbiyyat məzmunca köhnəliyinə və fiziki cəhətdən yararsız hala düşdüynə görə fondan silinmişdir. Hesabat ili ərzində sistem kitabxanalarında 1002 kütləvi tədbir keçirilmişdir.

Hesabat ilində kitabxanalarımızda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sahəsinin 2008 - 2013-cü illərdə inkişafı üzrə" Dövlət Proqramı, respublikamızda 2013-cü ilin "İnformasiya-kommunikasiya texnologiyaları ili" elan edilməsi, həmçinin "Narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onların prekursorlarının qanunsuz dövriyyəsinə və narkomanlığa qarşı mübarizəyə dair 2013-2018-ci illər üçün Dövlət Proqramı"nın Tədbirlər Planı ilə bağlı, o cümlədən respublikamızın ərazi bütövlüyünə, dövlət müstəqilliyinə, diyarşunaslığa, ölkəşünaslığa milli adət-ənənələrə, mülki müdafiəyə, hərbi vətənpərvərlik tərbiyyəsinə, "Qarabağ qan yaddaşımız" mövzusunda erməni işğalçılarına qarşı mübarizə tariximizə, itirilmiş yurd yerlərimizə, 20 yanvar, Xocalı soyqırımı, 20 Noyabr kimi milli faciələrimizə həsr olunmuş, həmçinin əlamətdar və tarixi günlərimiz: Yeni il, Novruz, Qurban, Ramazan bayramları ilə əlaqədar, o cümlədən Azərbaycan xalqının ümummilli lideri, dahi öndər Heydər Əliyevin, görkəmli oftalmoloq alim Zərifə Əliyevanın, akademik Ziya Bünyadovun 90 illik yubileyi ilə bağlı bir sıra maraqlı, yaddaqalan və silsilə tədbirlər həyata keçirilmişdir. Bunlara misal olaraq narkomaniyaya qarşı mübarizəyə həsr olunmuş "Ağ ölümə "yox" deyək" /F.4/, "İnsanlar üçün yeni bəla" /F.8/, "Düşmənimizi tanımalıyıq" /F.11/ adlı dəyirmi masa və diskussiya, 31 mart soyqırım gününə həsr olunmuş "Tarix susan deyil, bizlər susmasaq" /MK/ adlı oxucu konfransı, Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin anadan olmasının 90 illik yubileyi ilə əlaqədar "Böyük ömürdən səhifələr" və Zərifə Əliyevanın 90 illik yubileyi ilə bağlı "Görkəmli oftalmoloq" /MK/ adlı oxucu konfransı, Sumqayıt Dövlət Universitetində və Azərbaycan Müəllimlər İnstitutunun Sumqayıt filialında təşkil olunmuş "Dünya şöhrətli siyasətçi" adlı səyyar sərgi /MK/, "Vətən bu gün Heydərləşən qaladı" /MUK/ adlı ədəbi-bədii gecə, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin ildönümünə həsr edilmiş "Azərbaycan dövləti əbədi və sarsılmazdır" /KK/ adlı ədəbi-bədii gecə, 18 İyun İnsan Hüquqları Günü ilə əlaqədar "Cəmiyyətdə insan hüquqları" /MK/, "Hüquqi dövlətin prinsipləri" /F.2/, "Ən çox pozulan uşaq hüquqları" /MUK/, "Biz hüquqlarımız haqqında nə bilirik" /KK/ adlı dəyirmi masa və diskussiya, gənc yazar Sahilə İbrahimovanın "Yuxarı və aşağı ətraflar", şairə Rahilə Veysəllinin (Qarayeva) «Ruh didərgin, can ağlayır» kitablarının təqdimat mərasimi, görkəmli şair Məmməd Arazın 80 illik yubileyi ilə bağlı "Dünya sənin, sən dünyanın" adlı ədəbi-bədii gecəni, Gənclər günü ilə əlaqədar "Gənclər terror əleyhinə" /F.4/, "Azərbaycan gəncliyi bu gün" /F.14/ adlı dəyirmi masa, Tarixi Abidələrin Mühafizəsi günü ilə əlaqədar "Müharibə və tarixi mədəniyyət abidələrimiz" /F.4/ adlı dəyirmi masa, mənəvi tərbiyə ilə bağlı "Davranış, əxlaq, din" /F.2/ mövzusunda dəyirmi masa, Bəxtiyar Vahabzadənin "Atılmışlar" poeması /F.8/, Ənvər Məmmədخانının "Qızıl qönçələr" əsəri üzrə /F.7/ kitab müzakirəsi, lirik duyğular şairi Nigar Rəfibəylinin 100 illiyi münasibətilə bədii qiraət müsabiqəsi, Sumqayıt yazarlarının poeziya günü ilə bağlı silsilə tədbirləri, Mərkəzi uşaq kitabxanasının 60 illik yubileyi ilə bağlı "Kitab sənin silahdaşın, sədaqətli yol yoldaşın" /MUK/ adlı yubiley tədbiri, VI Ümumrespublika ənənəvi Kitab Bayramı ümumşəhər tədbiri və digər tədbirlərin adlarını çəkmək olar.

İKT ili ilə bağlı tədbirlərin həyata keçirilməsi də hesabat ilində diqqət mərkəzində olmuşdur. Kitabxanaların internet təminatı, həmçinin oxucuların internetdən sərbəst istifadəsi üçün S. Vurğun adına MK və bir sıra kitabxanalarda ödənişsiz WI-FI zonaları yaradılmışdır. MKS-in fonduna multimedia nəşrlərinin, gözdən əlil insanların istifadəsi üçün disklərin (CD, DVD) və Brayl nəşrlərin alınmasına diqqət artırılmış, bu qəbildən olan insanların asudə vaxtının səmərəli təşkilinə kömək məqsədilə yaddaqalan tədbirlər keçirilmişdir. Belə tədbirlərdən “Mərkəzi kitabxananın www.sumlib.az saytı haqqında məlumat” və “İnformasiyalaşdırılmış cəmiyyətdə kitabxanaların rolu” adlı virtual səyahət, Azərbaycan Gözdən Əlillər Cəmiyyətinin Sumqayıt şəhər Təşkilatının yaradıcı üzvləri ilə görüşlərin adlarını çəkmək olar.

Bundan başqa 2013-cü ildə MKS-in metodiki mərkəzi olan S. Vurğun adına Mərkəzi kitabxananın 55 və Mərkəzi uşaq kitabxanasının 60 yaşı tamam oldu. Hesabat ilində hər iki əlamətdar hadisə ilə bağlı yaddaqalan tədbirlər keçirilmiş, dövrü mətbuatda yazılar dərc olunmuşdur. Mərkəzi uşaq kitabxanasının yubileyi şərəfinə kitabxananın kollektivi yaxşı işinə, oxucular arasında apardığı gözəl təbliğatçılıq fəaliyyətinə görə Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi tərəfindən fəxri fərman və pul mükafatına layiq görülmüşdür.

2013-cü ilə “Sən mütaliə edirsənmi?” devizi ilə qədəm qoyan MKS-də şəhər əhalisinin mütaliə mədəniyyətinin formalaşmasına, mütaliə qabiliyyətinin, oxuculara xidmət səviyyəsinin yüksəldilməsinə, kitabın, kitabxanaların təbliğinə kömək edən müxtəlif məzmunlu, rəngarəng tədbirlər, anket sorğuları, monitorinqlər keçirilmiş, kitabın cəmiyyət həyatındakı rolunu yüksəltmək, kitabxananı oxucu kütləsinə yaxınlaşdırmaq üçün əmək kollektivləri ilə, məktəblərlə əlaqə daha da möhkəmləndirilmişdir.

2013-cü ildə Sumqayıt şəhər MKS öz resurslarını istifadə üçün Milli Kitabxana-İnformasiya Mərkəzinin (AzLİBNET) məlumat bazasına yerləşdirmək hüququ aldı. Qeyd edim ki, AZLİBNET Milli İnformasiya Resurs Mərkəzinin Toplu kataloqunun verilənlər bazasına respublikanın 5 qabaqcıl kitabxanasının öz biblioqrafik yazılarını yerləşdirmək hüququ var ki, onlardan da biri Sumqayıt şəhər MKS-dir.

Hesabat ilində Sumqayıt şəhər MKS-də Elektron kataloq ilə iş davam etdirilmiş və 2 yeni baza yaradılmışdır: Diyarşünaslıq /kitablar/, Uşaq ədəbiyyatı. Ümumiyyətlə 2013-cü ildə Proqramın bazalarında aparılan işlərin yekun nəticəsinə görə S. Vurğun adına Mərkəzi kitabxanada **Elektron kartoteka** bölməsində 10237 qəzet və jurnal məqalələri, 454 kitablar, 29 rus ədəbiyyatı, 4 kiril ədəbiyyatı, 318 diyarşünaslıq, 33 avtoreferatlar və 3 CD-DVD Elektron resurslar, 1110 hüquqi sənədlər, həmçinin Mərkəzi uşaq kitabxanasında Elektron kartoteka bölməsində 4512 qəzet və jurnal məqalələri, 78 yeni kitablar, 71 CD-DVD Elektron resurs, 888 Retro kitab proqramın yaddaşına köçürülmüşdür.

Sumqayıt şəhər MKS-nin Veb-saytının “Elektron kitabxana” bölməsinə elektron kitabların yerləşdirilməsinə 2010-cu ildən başlanıb. Hesabat ilinin sonunadək 351 nüsxədən artıq elektron kitab “Elektron kitabxana”ya daxil edilmişdir ki, bunun da 228 nüsxəsi məhz 2013-cü ilin payına düşür. Bundan başqa hesabat ilində Sumqayıt şəhər MKS tərəfindən Toplu kataloqa 481 adda biblioqrafik yazı daxil edilmişdir.

Ötən əsrin 70-ci illərindən respublika kitabxanaları üçün təcrübə bazası elan edilən Sumqayıt şəhər MKS hesabat ilində də öz ənənəsinə sadıq qalaraq Respublika Mədəniyyət Müəssisələri İşçilərinin Hazırlıq və İxtisasartırma Mərkəzinin respublikamızın müxtəlif rayonlarından olan dinləyicilərinə şöbələrin işi, İRBİS 64 proqramında kitabların işlənməsi ilə bağlı, həmçinin Elmi-tədqiqat bölməsinin əməkdaşları tərəfindən şəhərimizdə fəaliyyət göstərən Laçın rayon Rizvan Hübətov adına Güləbird kənd tam orta məktəbin və 1 nömrəli internat məktəbin kitabxanaçılarına metodiki məsləhətlər verilmişdir.

2013-cü il Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2008-ci il 6 oktyabr tarixli Sərəncamı ilə təsdiq olunmuş “Azərbaycan Respublikasında kitabxana - informasiya sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə Dövlət Proqramı”nın sonuncu ilidir. İl ərzində sistem kitabxanalarında Dövlət Proqramından irəli gələn vəzifələrin yerinə yetirilməsinə diqqət yetirilmişdir. Dövlət Proqramı müddətcə başa çatsa da MKS öz fəaliyyətində bundan sonra da Proqramda irəli sürülən vəzifələrin - kitabxanaların fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi məqsədilə monitorinqlərin keçirilməsinə, həmçinin “İlin ən yaxşı kitabxanası”, “İlin ən yaxşı kitabxanaçısı” nominasiyaları üzrə müsabiqələrin təşkilinə, sistem kitabxanalarının fondunun fəal və passiv hissəsinin müəyyənləşdirilməsi, kitabxanaların fondunda olan çoxnüsxəli, oxucu

tərəfindən az soruşulan, lakin qiymətli kitabların Depozitar fonda toplanmasına, "Sumqayıt", "Məslək", "168 saat" qəzetlərində diyarşünaslığa dair materialların toplanması, qorunması məqsədilə biblioqrafik uçotunun aparılmasına, kitabxanaçı kadrlara tələbatın öyrənilməsi və məzunların yerləşdirilməsinə, kitabxanaların təmiri, modernləşdirilməsi, inventar və avadanlıqla təchiz edilməsinə diqqət yetirəcəkdir.

Kitabxanaçıların təhsili, ixtisas biliklərinin yüksəldilməsi MKS-də hər zaman diqqət mərkəzində olmuşdur. Hesabat ilində də bu sahədə müvafiq işlər görülmüş, 2 kitabxanaçı Respublika İxtisasartırma Mərkəzində kurs keçmiş, həmçinin əməkdaşlarımız vaxtaşırı olaraq iş təcrübəsini öyrənmək məqsədilə M. F.Axundov adına Azərbaycan Milli Kitabxanasına, C.Cabbarlı adına Respublika Gənclər kitabxanasına, F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasına ezam olunmuş, keçirilən treninqlərdə, həmçinin hər ayın sonunda S.Vurğun adına Mərkəzi kitabxananın keçirdiyi seminarlarda filial və şöbə müdirləri, böyük kitabxanaçılar iştirak etmişlər.

2013-cü ildə "Sən mütaliə edirsənmi?" devizi ilə fəaliyyət göstərən Sumqayıt şəhər MKS-in kollektivi 2014-cü ili "İnternet kitabxanası ili" elan etmişdir. Yeni ilin ilk ayından bütün kitabxanaların internetlə, WI-FI ilə təchiz olunması həyata keçiriləcəkdir. Yeni ildə Mərkəzi uşaq kitabxanasının veb-saytının yenilənməsi nəzərdə tutulmuşdur. Kitabxana fondlarının lazımi ədəbiyyatla komplektləşdirilməsi hər zaman diqqət mərkəzində olmuşdur. Cari ildə də oxucular tərəfindən daha çox soruşulan ədəbiyyatların - dərsləklərin, dərslər vəsaitlərinin, məlumat ədəbiyyatının və xüsusilə balaca oxucuların hər zaman ehtiyac duyduğu uşaq nəşrlərinin MKS-in fonduna alınmasına diqqət yetiriləcəkdir.